

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 11 iulie 2017

privind Programul național de reformă al României pentru 2017 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al României pentru 2017

(2017/C 261/22)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice ⁽¹⁾, în special articolul 9 alineatul (2),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

- (1) La 16 noiembrie 2016, Comisia a adoptat analiza anuală a creșterii, care marchează începutul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice pentru 2017. Prioritățile analizei anuale a creșterii au fost aprobate de Consiliul European din 9-10 martie 2017. La 16 noiembrie 2016, în baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁾, Comisia a adoptat Raportul privind mecanismul de alertă, în care nu a identificat România ca fiind unul dintre statele membre pentru care ar urma să se efectueze un bilanț aprofundat.
- (2) Raportul de țară pentru România din 2017 a fost publicat la 22 februarie 2017. Acesta a evaluat progresele realizate de România în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări adoptate de Consiliu la 12 iulie 2016, măsurile adoptate pentru a da curs recomandărilor specifice fiecărei țări din anii anteriori, precum și progresele realizate în direcția îndeplinirii obiectivelor naționale din cadrul strategiei Europa 2020.
- (3) La 5 mai 2017, România și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2017 și Programul de convergență pentru 2017. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.
- (4) Recomandările relevante specifice fiecărei țări au fost abordate în cadrul programării fondurilor structurale și de investiții europene („fondurile ESI”) aferente perioadei 2014-2020. Astfel cum se prevede la articolul 23 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽³⁾, în cazul în care acest lucru este necesar pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor relevante ale Consiliului, Comisia poate solicita unui stat membru să își revizuiască acordul de parteneriat și programele relevante și să propună modificări la acestea. Comisia a furnizat detalii suplimentare referitoare la modul în care va utiliza respectiva dispoziție în orientările cu privire la aplicarea măsurilor de corelare între eficacitatea fondurilor ESI și buna guvernare economică.

⁽¹⁾ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

⁽²⁾ Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, 23.11.2011, p. 25).

⁽³⁾ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

- (5) În perioada 2009-2015, România a beneficiat de trei programe de asistență pentru balanța de plăți, administrate în comun de Comisia Europeană și de Fondul Monetar Internațional, cu sprijinul Băncii Mondiale. Au fost efectuate plăți doar în cadrul primului program, pentru perioada 2009-2011, în timp ce pentru programele din perioadele 2011-2013 și 2013-2015 asistența financiară a fost de natură preventivă. Supravegherea ulterioară aplicării programului în numele Comisiei, al cărei scop este de a monitoriza capacitatea României de a rambursa împrumuturile acordate în cadrul primului program, a început în octombrie 2015 și va continua până la rambursarea a cel puțin 70 % din împrumutul acordat, ceea ce, conform previziunilor, ar corespunde primăverii anului 2018.
- (6) În prezent, România face obiectul componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere. În Programul său de convergență pentru 2017, guvernul prevede un deficit global de 2,9 % din PIB atât în 2017, cât și în 2018, precum și diminuarea treptată a acestuia la 2,0 % din PIB până în 2020. Se estimează că obiectivul bugetar pe termen mediu, respectiv un deficit structural de 1 % din PIB, nu va fi atins până în 2020, an care reprezintă orizontul de timp al programului. Se estimează că soldul structural recalculat ⁽¹⁾ va ajunge la -2,6 % până în 2020. Potrivit Programului de convergență, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește de la 37,6 % din PIB în 2016 la 38,3 % din PIB în 2018, urmând apoi să scadă la 37,6 % din PIB în 2020. Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare respective este unul favorabil. Principalul risc de scădere la nivel macroeconomic rezultă dintr-un impact mai redus al măsurilor fiscale și structurale asupra perspectivelor de creștere pe termen scurt și mediu. În același timp, măsurile necesare pentru a sprijini țintele de deficit prevăzute nu au fost suficient detaliate. Mai mult, riscul ca proiectul de lege privind salarizarea unitară să conducă la previziuni fiscal-bugetare mai defavorabile este unul de luat în seamă.
- (7) La 12 iulie 2016, Consiliul a recomandat României să limiteze în 2016 abaterea de la obiectivul bugetar pe termen mediu și să realizeze în 2017 o ajustare bugetară anuală de 0,5 % din PIB, cu excepția cazului în care obiectivul bugetar pe termen mediu este respectat cu un efort mai mic. Analiza datelor privind rezultatul exercițiului bugetar 2016 a indicat faptul că România s-a abătut în mod vizibil de la obiectivul bugetar pe termen mediu. În conformitate cu articolul 121 alineatul (4) din TFUE și cu articolul 10 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97, Comisia a adresat României, la 22 mai 2017, un avertisment cu privire la abaterea vizibilă de la obiectivul bugetar pe termen mediu constatată în 2016. La 16 iunie 2017, Consiliul a adoptat încă o recomandare ⁽²⁾ în acest sens, în care confirmă necesitatea ca România să ia măsurile necesare pentru ca rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete ⁽³⁾ să nu depășească 3,3 % în 2017, cifră ce corespunde unei ajustări structurale anuale de 0,5 % din PIB. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2017, există riscul ca în 2017 să se înregistreze o abatere vizibilă de la ajustarea recomandată.
- (8) În 2018, având în vedere situația sa fiscal-bugetară, România ar trebui să realizeze ajustări suplimentare în direcția atingerii obiectivului său bugetar pe termen mediu, respectiv un deficit structural de 1 % din PIB. Conform matricei de ajustare convenite între părți în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere, ajustarea menționată presupune respectarea cerinței ca rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete să nu depășească 4,3 %. Aceasta ar corespunde unei ajustări structurale de 0,5 % din PIB. Dacă se mențin politicile actuale, există riscul ca în 2018 să se înregistreze o abatere vizibilă de la această cerință. În plus, previziunile Comisiei din primăvara anului 2017 indicau un deficit public de 3,5 % din PIB în 2017 și de 3,7 % din PIB în 2018, depășindu-se astfel valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat. În ansamblu, Consiliul consideră că vor trebui adoptate, începând din 2017, măsuri suplimentare suficient de importante pentru a se respecta dispozițiile Pactului de stabilitate și de creștere, având în vedere deteriorarea accentuată preconizată a situației fiscal-bugetare, în conformitate cu recomandarea adresată României la 16 iunie 2017 de a corecta abaterea vizibilă de la traiectoria de ajustare pentru a-și putea atinge obiectivul bugetar pe termen mediu.
- (9) Cadrul fiscal-bugetar al României este solid, dar nu este pe deplin respectat. Bugetul pentru 2016 a deviat semnificativ de la obiectivul pe termen mediu, care prevede un deficit structural de 1 % din PIB, încălcându-se astfel regula privind deficitul din cadrul fiscal-bugetar național. Bugetul pentru 2017 a deviat și mai mult de la normele fiscale naționale. Ca și în anii precedenți, nici în 2016 autoritățile române nu au trimis Parlamentului până la termenul statutar, fixat pentru luna august, o actualizare a strategiei fiscal-bugetare. Prin urmare, procedura bugetară anuală nu a fost ghidată de strategia fiscal-bugetară pe termen mediu.

⁽¹⁾ Soldul ajustat ciclic, excluzând măsurile cu caracter excepțional și temporar, recalculat de Comisie prin aplicarea metodologiei stabilite de comun acord.

⁽²⁾ Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2017 în vederea corectării abaterii vizibile constatate de la traiectoria de ajustare către atingerea obiectivului bugetar pe termen mediu în România (JO C 216, 6.7.2017, p. 1).

⁽³⁾ Cheltuielile publice nete cuprind cheltuielile publice totale, mai puțin cheltuielile cu dobânzile, cheltuielile cu programele Uniunii care sunt acoperite integral din fondurile Uniunii și modificările nediscreeționare ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj. Formarea brută de capital fix finanțată la nivel național este repartizată de-a lungul unei perioade de 4 ani. Sunt luate în calcul și măsurile discreeționare privind veniturile sau creșterile veniturilor impuse prin lege. Orice măsură cu caracter excepțional, fie pe partea de venituri, fie pe partea de cheltuieli, va fi compensată.

- (10) Beneficiind de amortizoare de capital și de o creștere a profitabilității, sănătatea sectorului bancar a continuat să se îmbunătățească în 2016. Autoritățile române s-au angajat să efectueze în 2018 o evaluare cuprinzătoare a calității activelor din sectorul bancar și o simulare de criză în acest sector. Legea dării în plată a intrat în vigoare în mai 2016, însă riscurile la care este expus sectorul bancar au fost în mare parte atenuate prin decizia pronunțată de Curtea Constituțională, potrivit căreia instanțele vor trebui să verifice dacă debitorii îndeplinesc condițiile legale referitoare la existența imprevizunii. Legea privind conversia creditelor în franci elvețieni, adoptată de parlament în octombrie 2016, a fost recent declarată neconstituțională. Cu toate acestea, inițiative legislative repetate continuă să submineze previzibilitatea juridică, ceea ce ar putea avea un impact negativ asupra percepției generale a investitorilor.
- (11) Evaziunea fiscală este un fenomen răspândit în România, având drept efect scăderea veniturilor fiscale, prejudicierea echității fiscale și perturbarea economiei. România a realizat progrese limitate în ceea ce privește aplicarea recomandării specifice de consolidare a conformării fiscale și a colectării impozitelor. În 2016 au fost modificate procedurile pentru înregistrarea în scopuri de TVA și rambursarea TVA și sunt în curs de a fi introduse pe tot teritoriul țării case de marcat electronice conectate la administrația fiscală. Începând din 2017, în sectoare cum ar fi sectorul hotelier, al alimentației publice și în alte sectoare conexe, se aplică un regim special prin care TVA-ul se stabilește indiferent de categoria de venituri. În plus, au fost, de asemenea, adoptate restricții cu privire la activitățile independente și întreprinderile familiale, cu scopul de a descuraja evitarea obligațiilor fiscale. În 2016 s-a observat o îmbunătățire a ratei de conformare fiscală pentru declarațiile și plățile fiscale, însă inspecțiile și auditurile desfășurate în comun de autoritățile fiscale și de cele din domeniul muncii nu au reușit să conducă la obținerea unor rezultate mai bune. În plus, pragul cifrei de afaceri pentru regimul fiscal aplicabil microîntreprinderilor a fost majorat substanțial, în timp ce rata de impozitare a fost redusă, ceea ce a condus la un grad mai mare de respectare a obligațiilor fiscale, însă în detrimentul veniturilor bugetare. Abordările pe sectoare și categorii cu privire la impozitarea întreprinderilor riscă să impună o sarcină administrativă considerabilă atât asupra întreprinderilor, cât și asupra autorităților fiscale și nu asigură îmbunătățirea colectării impozitelor.
- (12) Distribuția veniturilor disponibile ale gospodăriilor (în funcție de mărimea gospodăriei) este deosebit de inegală în România, ceea ce afectează potențialul de creștere durabilă și favorabilă incluziunii al țării. Veniturile procentului de 20 % din populație reprezentând persoanele cele mai bogate sunt de peste opt ori mai mari decât cele ale procentului de 20 % reprezentând pătura cea mai săracă a populației. Acest raport este vizibil superior mediei din Uniune. Inegalitățile sunt cauzate în mare măsură de accesul inegal la asistența medicală, la educație, la servicii și la piața muncii. În plus, diferența dintre inegalitatea veniturilor înainte și după impozite și transferuri sociale este printre cele mai mici din Uniune. Indicatorul social de referință utilizat pentru calcularea principalelor prestații sociale nu a fost actualizat de la introducerea sa în 2008. Munca nedeclarată, inclusiv practica „saliilor în plic”, rămâne un fenomen de amploare și continuă să aibă un efect negativ asupra veniturilor fiscale, perturbând economia și subminând echitatea și eficacitatea sistemului de impozite și prestații sociale. Ca parte a unui proiect-pilot, au avut loc inspecții la nivel național la care au participat reprezentanți ai administrațiilor fiscale și ai inspectoratelor muncii, însă această inițiativă nu a reușit să aibă un impact sistemic până în prezent. Resursele nu sunt orientate cu prioritate către sectoarele cu cele mai mari riscuri de evaziune fiscală, se acordă o atenție limitată practicii „saliilor în plic”, iar măsurile coercitive prevalează asupra celor preventive.
- (13) Rezultatele de pe piața forței de muncă s-au îmbunătățit în 2016, când rata șomajului a atins un nivel la fel de scăzut ca cel din perioada premergătoare crizei. Continuă să se adâncească penuria forței de muncă, în condițiile îmbătrânirii populației și ale numărului ridicat al emigranților. Rata scăzută a șomajului este însoțită în contrapondere de una dintre cele mai ridicate rate de inactivitate din Uniune. Ratele de ocupare și de activitate în rândul tinerilor, al femeilor, al lucrătorilor slab calificați, al persoanelor cu handicap și al romilor, în special, sunt cu mult sub media Uniunii. Numărului tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare este în continuare foarte ridicat.
- (14) Deși în scădere, riscul de sărăcie sau de excludere socială este foarte ridicat, în special pentru familiile cu copii, pentru persoanele cu handicap, pentru romi și pentru populația din mediul rural. În 2016, a fost adoptat un pachet cuprinzător pentru combaterea sărăciei, în contextul unei schimbări de politică ce pune accentul pe furnizarea sporită de servicii destinate unor grupuri specifice ale populației. Acest pachet prevede un proiect-pilot prin care s-ar furniza servicii integrate în comunitățile marginalizate. Aplicarea unui astfel de model la nivel național ar îmbunătăți în mod vizibil rata furnizării de servicii integrate, care în prezent este scăzută. A fost adoptată, ca răspuns la mai multe recomandări specifice succesive, Legea privind venitul minim de incluziune, care urmează să intre în vigoare în 2018. Venitul minim de incluziune sporește adecvarea și acoperirea asistenței sociale, combinând asistența pasivă cu măsuri active de ocupare și inspecții obligatorii. Potențialul său de activare este însă modest, obiectivul său fiind de a se adresa până în 2021, prin măsuri active de ocupare, unui procent de 25 % dintre beneficiari.
- (15) Politicile de activare au fost consolidate în contextul reformei Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Reformele introduse includ acordarea unui sprijin personalizat sporit și a unor servicii integrate persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și angajatorilor. Activitățile de sensibilizare și serviciile oferite tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare sunt în curs de a fi îmbunătățite. Cu

toate acestea, politicile de activare destinate grupurilor celor mai îndepărtate de piața muncii rămân limitate, iar măsurile de activare propuse recent nu mai vizează cu prioritate aceste grupuri specifice. Sfera de acțiune a măsurilor respective și legătura lor cu serviciile sociale nu sunt suficiente pentru a îmbunătăți în mod notabil participarea în special a acestor grupuri la forța de muncă.

- (16) Adecvarea pensiilor și sărăcia în rândul persoanelor în vârstă au o dimensiune de gen notabilă, dat fiind că păstrând toți ceilalți parametri egali, vârsta mai scăzută de pensionare a femeilor antrenează automat drepturi de pensie mai modeste pentru acestea. România este unul dintre extrem de puținele state membre în care nu se prevede convergența vârstei de pensionare a femeilor cu cea a bărbaților. Legea privind egalizarea vârstei de pensionare pentru femei și bărbați a fost înaintată Parlamentului în 2013, dar până în prezent nu a fost adoptată decât de Senat.
- (17) Având în vedere evoluția productivității, convergența veniturilor și competitivitatea României, majorarea salariilor din sectorul public și din cel privat necesită o atenție specială. Creșterile salariale din sectorul public ar putea să se răsfrângă și asupra sectorului privat, ceea ce ar avea un impact asupra competitivității României. Deși rămâne printre cele mai mici din Uniune, nivelul salariului minim din România a crescut vizibil în ultimii ani. Majorările ad-hoc ale salariului minim au dus în perioada recentă la creșterea notabilă a numărului de lucrători care câștigă salariul minim pe economie și la o comprimare puternică în partea inferioară a scalei de distribuție a salariilor. Ca răspuns la o recomandare specifică adresată României, a fost creat la începutul anului 2016 un grup de lucru tripartit cu misiunea de a stabili un mecanism pentru fixarea salariului minim pe baza unor criterii economice, sociale și legate de piața muncii obiective, însă lucrările acestuia au suferit întârzieri notabile și trebuie reluate în mod corespunzător. Dialogul social este caracterizat în continuare de un număr redus de negocieri colective la nivel sectorial și de deficiențe instituționale care limitează eficacitatea reformelor.
- (18) Deținerea unor competențe de bază suficiente este un factor esențial pentru a găsi un loc de muncă stabil și de calitate, pentru a-l păstra și a participa cu succes la viața economică și socială. Sondajele internaționale indică faptul că adolescenții din România au deficiențe grave în ceea ce privește competențele de bază. Rata ridicată de părăsire timpurie a școlii, rata scăzută de absolvire a învățământului superior și numărul ridicat al emigranților au ca efect o penurie de lucrători calificați. Accesul la un învățământ general de calitate este limitat în zonele rurale, mai ales pentru copiii romi. Dificultatea de a atrage profesori buni în zonele rurale și în școlile cu un număr predominant de elevi romi, combinată cu segregarea și cu atitudini deseori discriminatorii, este cauza nivelului scăzut de educație al copiilor romi. Ca răspuns la recomandările specifice repetate adresate României, a fost adoptată și a început punerea în aplicare a Strategiei privind reducerea părăsirii timpurii a școlii. Printre măsurile recente se numără intervenții integrate, un program-pilot privind introducerea unei mese calde în școli, o rambursare îmbunătățită a costurilor de deplasare și acordarea de bonuri sociale pentru a încuraja participarea la învățământul preșcolar a copiilor săraci. Sunt prevăzute pentru toamna anului 2017 măsuri bazate pe proiecte cu finanțarea Uniunii pentru îmbunătățirea calității predării în școlile defavorizate, iar procesul de modernizare a programei de învățământ, chiar dacă nu a fost finalizat, este în curs. A fost îmbunătățită legislația de combatere a segregării, inclusiv prin consolidarea rolului inspectoratelor școlare în această privință. Cu toate acestea, nu există încă o metodologie de monitorizare. Sunt necesare măsuri suplimentare pentru a se obține progrese susținute în ceea ce privește combaterea inegalităților socioeconomice în domeniul educației. Garanția pentru tineret nu a avut până în prezent decât un impact pozitiv parțial asupra abandonului școlar timpuriu, iar programele „A doua șansă” nu sunt ușor accesibile. Sistemul de formare profesională și tehnică nu este suficient aliniat la necesitățile pieței muncii, iar participarea la activitățile de învățare destinate adulților este foarte scăzută.
- (19) Populația României se confruntă cu o situație precară în materie de sănătate. Accesul la o asistență medicală de calitate este afectat de numărul insuficient al personalului medical, de finanțarea inadecvată și de dependența excesivă de spitale, precum și de corupție, printre categoriile cele mai afectate numărându-se în special persoanele cu venituri mici și persoanele care locuiesc în zonele rurale. Pe lângă plățile informale pentru personalul medical, în sfera corupției intră procedurile de achiziții publice din spitale, fraudele legate de polițele de asigurare și acordarea de mită pentru a obține certificate care dau dreptul la prestații. Ca răspuns la o recomandare specifică și în contextul condiționalității *ex ante* pentru perioada de finanțare 2014-2020 prin fonduri ale Uniunii, România a luat o serie de măsuri de politică în sensul orientării de la tratamentul spitalicesc la cel ambulatoriu. Au fost elaborate planuri regionale de servicii de sănătate pentru a identifica necesitățile în materie de infrastructură și servicii, iar punerea în aplicare a Strategiei naționale de sănătate face în prezent obiectul unei monitorizări. În conformitate cu Strategia națională anticorupție 2016-2020, a fost adoptat un act legislativ menit să innoiască sistemul de feedback privind plățile informale, iar salariile personalului medical au fost majorate. Strategia anticorupție prevede măsuri cuprinzătoare în domeniul sănătății, inclusiv promovarea răspunderii și a transparenței procedurilor de recrutare a directorilor de spitale. Cu toate acestea, acțiunile de consolidare a asistenței medicale comunitare, a îngrijirii medicale în regim ambulatoriu și a sistemelor de orientare a pacienților sunt încă într-un stadiu incipient, plățile informale sunt în continuare practicate pe scară largă, nu există încă transparență în administrarea spitalelor, iar Strategia națională privind forța de muncă în domeniul sănătății nu a fost încă adoptată.

- (20) Capacitatea administrativă și de elaborare de politici a României e grevată de proceduri opace și de lipsa de transparență în luarea deciziilor, de proceduri administrative greoaie, de utilizarea limitată a dovezilor de calitate, de o coordonare deficitară între politicile sectoriale și de amploarea corupției. Progresele în ceea ce privește reforma administrației publice sunt limitate. Structurile organizatorice sunt în continuare instabile, fapt care se repercutează negativ asupra independenței și eficacității administrației publice. În 2016 au fost lansate strategii privind funcția publică, însă nu sunt încă încorporate în cadrul legislativ unele dintre obiectivele principale ale acestora, în special cel legat de aplicarea unor criterii obiective pentru recrutarea, evaluarea și recompensarea performanței profesionale a personalului. Se propune armonizarea parțială a nivelurilor de salarizare, însă nu se face o legătură clară între performanță și remunerare, nici la nivel central, nici la nivel local. Capacitatea și autoritatea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici trebuie consolidate în continuare. Efectele unora dintre măsurile inițiate în 2016 ce vizează asigurarea transparenței în elaborarea politicilor ar putea fi anulate. Planificarea strategică și evaluarea impactului reglementărilor nu sunt elemente puternic înrădăcinate în practica administrativă.
- (21) Infrastructura de transport, deficitară atât din punct de vedere calitativ, cât și cantitativ, a fost unul dintre factorii principali care au frânat dezvoltarea economică a României. Pentru a aborda deficiențele din acest domeniu și ca răspuns la o recomandare specifică, România a adoptat în toamna anului 2016 Master Planul General de Transport. Pentru a se accelera investițiile în infrastructura rutieră, gestionarea investițiilor respective a fost retrasă din competența autorității responsabile cu administrarea infrastructurii. În 2016 a fost înființat un organism însărcinat cu reformarea sistemului feroviar, care ar urma să fie operațional până la jumătatea anului 2017.
- (22) România a avut în ultima perioadă una dintre cele mai ridicate rate ale investițiilor din Uniune. Cu toate acestea, în 2016 volumul investițiilor publice a scăzut, acest lucru datorându-se, printre altele, nivelului redus de absorbție a fondurilor Uniunii. O rată de absorbție ridicată și utilizarea eficientă a fondurilor Uniunii sunt extrem de importante pentru ca România să își poată valorifica potențialul de dezvoltare în sectoare-cheie precum transporturile sau gestionarea deșeurilor, în special. Calitatea investițiilor publice a fost afectată, printre alte motive, de deficiențe de gestionare și de schimbarea priorităților. Ca răspuns la o recomandare specifică, s-au realizat progrese modeste în ceea ce privește o mai bună pregătire și ierarhizare a proiectelor de investiții publice din punctul de vedere al priorității. Începând din august 2016, ministerelor li s-a cerut să includă prioritățile de investiții în planurile lor de cheltuieli, însă nu au fost luate măsuri suplimentare pentru a consolida rolul Ministerului Finanțelor în stabilirea priorităților în materie de investiții și în îmbunătățirea coordonării între ministerele de resort a pregătirii proiectelor de investiții publice. Nu au fost încă adoptate Planul național de gestionare a deșeurilor și Programul de prevenire a generării de deșeuri, care erau prevăzute până la sfârșitul anului 2016. Aceste planuri sunt necesare și pentru a îmbunătăți guvernanta și asigurarea respectării legislației, astfel încât fondurile naționale și ale Uniunii să fie direcționate către atingerea standardelor de mediu convenite la nivelul Uniunii.
- (23) Desfășurarea unor proceduri de achiziții publice eficiente este esențială pentru îndeplinirea obiectivelor strategice și abordarea principalelor provocări de politică ale României, printre care se numără eficiența cheltuielilor publice, modernizarea administrației publice, lupta împotriva corupției și încurajarea inovării și a creșterii durabile și favorabile incluziunii. Eficiența procedurilor de achiziții publice este importantă și pentru ca cetățenii să aibă încredere în autoritățile publice și în democrație. România a luat în ultima vreme măsuri pentru a pune în aplicare Strategia în domeniul achizițiilor publice și planul de acțiune aferent. După intrarea în vigoare în mai 2016 a Legii privind achizițiile publice, în iunie 2016 au fost adoptate acte legislative de punere în aplicare privind achizițiile publice și achizițiile în domeniul utilităților publice, până la sfârșitul anului 2016 a fost adoptată legislația secundară privind contractele de concesiuni, iar Agenda națională pentru achiziții publice prevede acțiuni de control și prevenire a corupției. Cu toate acestea, o serie de măsuri esențiale prevăzute de strategii nu au fost încă adoptate, cum ar fi sporirea controalelor și alte măsuri de combatere a corupției, punerea în aplicare completă a achizițiilor publice electronice și formarea responsabililor cu achizițiile publice.
- (24) Peste 45 % din populația României trăiește în zonele rurale, care rămân mult în urma zonelor urbane din punctul de vedere al accesului la piața muncii și la educație, la servicii și la infrastructură, precum și al bunăstării materiale. Ca răspuns la o recomandare specifică privind îmbunătățirea accesului la servicii publice integrate, extinderea infrastructurii de bază și încurajarea diversificării economice, în special în zonele rurale, România a adoptat în 2016 un set cuprinzător de măsuri privind dezvoltarea rurală, modernizarea fermelor mici, sprijinirea IMM-urilor neagricole, a investițiilor în infrastructură, inclusiv în ceea ce privește serviciile sociale și învățământul, precum și privind formalizarea relațiilor de muncă. Succesul pe termen lung al acestor măsuri va depinde de capacitatea României de a implementa acțiunile-pilot pe o scară mai largă și de a identifica și a absorbi în mod eficace fondurile Uniunii disponibile.
- (25) Întreprinderile publice joacă un rol esențial în economie, în special în principalele sectoare de infrastructură. O guvernanta precară a întreprinderilor publice conduce la o profitabilitate mai scăzută a acestora față de întreprinderile private, cu consecințe negative asupra finanțelor publice. Ca răspuns la o recomandare specifică, România a realizat progrese substanțiale pentru îmbunătățirea guvernantei corporative a întreprinderilor publice. Normele care însoțesc Legea privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice au fost adoptate rapid în

toamna anului 2016. Cadrul legislativ respectă bunele practici internaționale privind transparența în procesul de numire a membrilor consiliului de administrație și privind administrarea întreprinderilor publice și conferă Ministerului de Finanțe competențe specifice în materie de monitorizare și de asigurare a respectării legislației. Au fost luate, de asemenea, măsuri pentru a spori gradul de informare a autorităților locale cu privire la noile norme și au fost făcute publice informațiile bugetare privind întreprinderile publice. Cu toate acestea, întârzierile în ceea ce privește numirea unor administratori profesioniști ridică semne de întrebare privind continuarea implementării.

- (26) Competitivitatea României este afectată de rezultatele slabe în materie de competitivitate prin alți factor decât costurile și de obstacolele structurale în calea tranziției către o economie cu o valoare adăugată mai mare, printre care se numără complexitatea procedurilor administrative. Ca răspuns la o recomandare specifică din 2016, România a adoptat o serie de acte legislative menite să simplifice procedurile administrative și să faciliteze relația dintre cetățeni și administrația publică, însă acestea privesc doar un număr restrâns de proceduri.
- (27) Corupția persistă la toate nivelurile și rămâne un obstacol în calea afacerilor. România a realizat progrese substanțiale în ceea ce privește multe dintre acțiunile de reformare a sistemului judiciar propuse și în combaterea corupției la nivel înalt. Cu toate acestea, mai trebuie întreprinse acțiuni-cheie pentru a răspunde preocupărilor din aceste domenii, astfel încât să se garanteze durabilitatea și ireversibilitatea reformelor. S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește propunerea unor măsuri suplimentare de prevenire și de combatere a corupției, în special în administrația locală, însă persistă dificultăți notabile în punerea în aplicare efectivă a Strategiei naționale anticorupție adoptată în 2016. Trebuie depuse eforturi pentru a se respecta independența justiției în viața publică a României, a finaliza procesul de reformare a codurilor penal și civil și a asigura executarea eficientă a hotărârilor judecătorești. România primește recomandări în domeniul reformei judiciare și al luptei împotriva corupției în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare. Aceste domenii nu sunt, prin urmare, abordate în recomandările specifice adresate României.
- (28) În contextul semestrului european 2017, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a României, pe care a publicat-o în raportul de țară din 2017. De asemenea, Comisia a evaluat Programul de convergență pentru 2017 și Programul național de reformă al României pentru 2017, precum și măsurile luate ca urmare a recomandărilor adresate României în anii precedenți. Având în vedere necesitatea consolidării guvernancei economice globale a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii la deciziile naționale viitoare, Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestor programe pentru o politică bugetară și socioeconomică sustenabilă în România, ci și de conformitatea lor cu normele și orientările Uniunii.
- (29) Consiliul a examinat Programul de convergență pentru 2017 prin prisma acestei evaluări, iar avizul său ⁽¹⁾ se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos,

RECOMANDĂ ca, în perioada 2017-2018, România să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. În 2017, să asigure conformitatea cu Recomandarea Consiliului din 16 iunie 2017 de a corecta abaterea vizibilă de la traiectoria de ajustare astfel încât să poată atinge obiectivul bugetar pe termen mediu. În 2018, să depună un efort fiscal-bugetar notabil, în conformitate cu cerințele componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere. Să asigure aplicarea integrală a cadrului fiscal-bugetar. Să consolideze respectarea obligațiilor fiscale și colectarea impozitelor. Să combată munca nedeclarată, inclusiv prin utilizarea sistematică a controalelor integrate.
2. Să consolideze politicile de activare cu ținte specifice și serviciile publice integrate, adresându-se cu predilecție grupurilor celor mai îndepărtate de piața muncii. Să adopte legislație privind egalizarea vârstei de pensionare pentru bărbați și femei. Să instituie un mecanism transparent de stabilire a salariului minim, în consultare cu partenerii sociali. Să îmbunătățească accesul la un învățământ general de calitate, în special pentru copiii romi și pentru copiii din zonele rurale. În domeniul sănătății, să favorizeze tratamentul ambulatoriu și să combată plățile informale.

⁽¹⁾ Emis în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

3. Să adopte legislație care să asigure existența unui corp al funcționarilor publici profesionist și independent, recrutat pe baza unor criterii obiective. Să consolideze ierarhizarea în funcție de priorități a proiectelor de investiții publice și pregătirea acestora. Să asigure în timp util punerea în aplicare integrală și sustenabilă a Strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice.

Adoptată la Bruxelles, 11 iulie 2017.

Pentru Consiliu

Președintele

T. TÖNISTE
